

Grøn Skole: Sådan gør I jeres skole grøn

*Karen Præstegaard Hendriksen
kph@friluftsradet.dk
24 63 40 56*

Friluftsrådet

- **Interesseorganisation (NGO) siden 1942**
- **I dag 85 organisationer som er medlemmer**
- **Arbejder for gode muligheder for friluftsliv!**

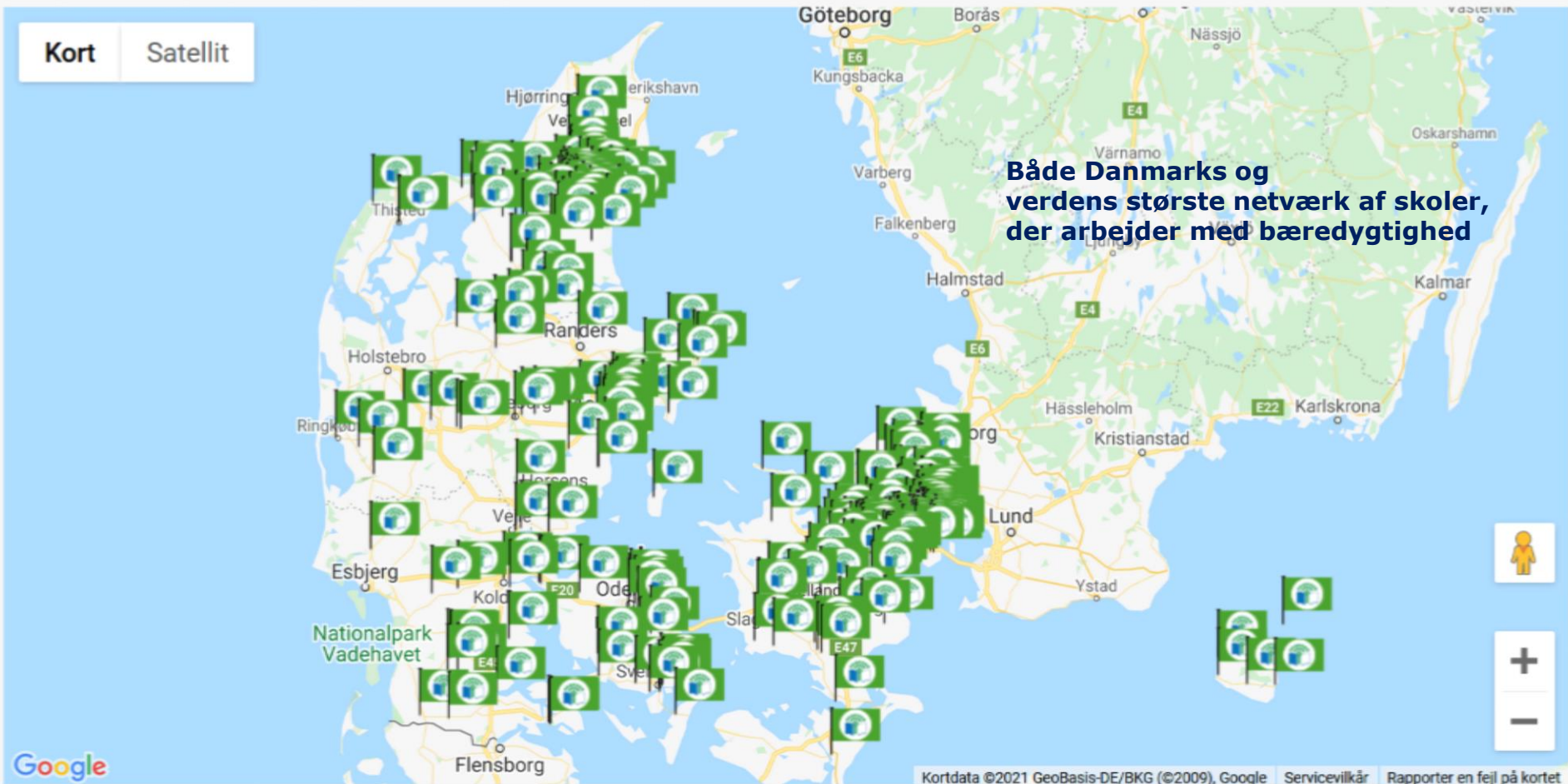
- **Politisk interessevaretagelse**
- **Projekter der forbedrer mulighederne for friluftsliv, fx Friluftsliv i skolen, Kløverstier, Naturens Uge**
- **Programmer som Grønne Spirer, Grøn Skole, Blå Flag, Danske Naturparker**
- **Puljer og tilskud under Udlodningsmidler til friluftsliv**

1. Hvad er Grøn Skole?

1. Hvad er Grøn Skole?

Både Danmarks og verdens største netværk af skoler, der arbejder med bæredygtighed

Grønne Skoler på Bornholm

Tilmeldt Grøn Skole

Svartingedal Skole

Hans Rømer Skolen

Paradisbakkeskolen

Rønneskolen, afd. Åvang

Kongeskærskolen

Bornholms Frie Idrætsskole

Rønne Privatskole

+ Christiansø Skole

GRØN SKOLE

Et miljøundervisningsprogram og en certificeringsordning

Bæredygtighed på flere niveauer:

ORGANISERING:

Bæredygtighed på et socio-organisatorisk niveau (lærer, ledelse og elevinddragelse-/involvering)

UNDERVISNING:

Bæredygtighed på et pædagogisk-didaktisk niveau (lærere og pædagoger)

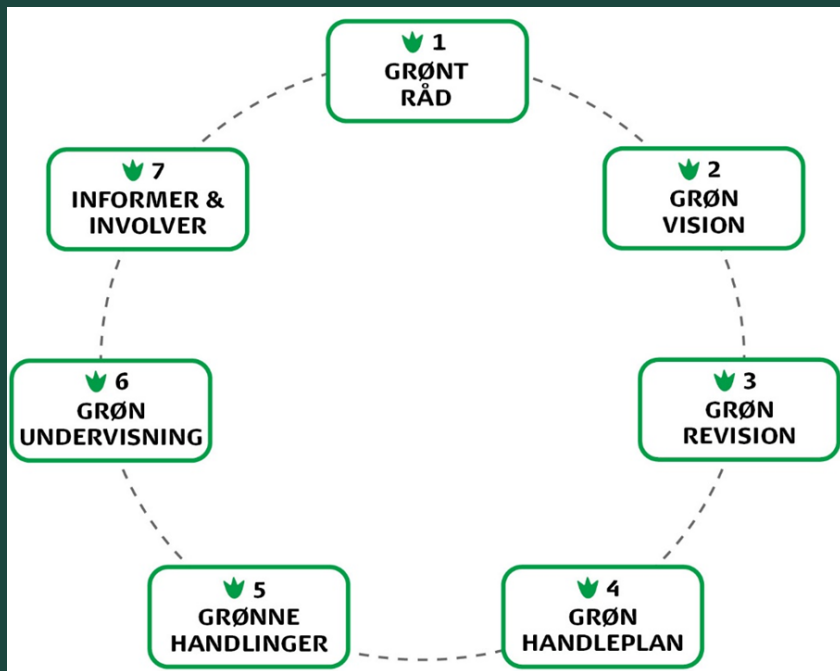
DRIFT:

Bæredygtighed på et teknisk-økonomisk niveau (skoleledelsen herunder den tekniske-serviceleder)

2. De syv trin

DE 7 TRIN I GRØN SKOLE

1: Nedsæt et **GRØNT RÅD**

2: Formuler en **GRØN VISION**

3: Undersøg jeres udgangspunkt i en **GRØN REVISION**

4: Lav en **GRØN HANDLEPLAN**

5: Løbende opfølgning på jeres **GRØNNE HANDLINGER**

6: Lav planer og tiltag være en del af **GRØN UNDERVISNING**

7: **INFORMER OG INVOLVER** andre ved at dele jeres viden, erfaringer og opnåede mål

Nedsæt et synligt og levedygtigt råd

Rådet skal:

- repræsentere hele skolen.
- have forskellige medlemmer: Elever, ledelse, lærere, tekniske medarbejdere og servicemedarbejdere.
- stå for skolens grønne tiltag og for at organisere miljøarbejdet på skolen.
- have elevrepræsentanter – gerne mindst 1/3.

Den grønne vision er skolens programerklæring for, hvad I vil gøre for miljøet - både i brede termer og gerne også i handlingstermer.

- **Involver** skolebestyrelsen, ledelsen, eleverne, lærerne m.fl., når I skal lave visionen.
- **Del** visionen på skolens hjemmeside.
- **Synliggør**, det I laver for eksempel på skolens hjemmeside eller sociale medier.

3
GRØN
REVISION

Revisionen har et dobbelt formål:

Status:

Undersøgelse og synliggørelse af jeres aktuelle udgangspunkt i forhold til et eller flere aspekter af bæredygtighed.

Baggrund for forbedringer:

I laver handleplanen på baggrund af jeres revision, og I bruger revisionen til sammenligning, når I skal vurdere jeres grønne handlinger, aktiviteter og indsatser

Undervisning, drift og organisering

- Mindst et år frem, men gerne mere
- Hvad I har tænkt jer at arbejde med?
- Hvordan I vil arbejde med det?
- Hvem der skal arbejde med det? Klasser/fag/grønne råd/andre?
- Hvornår der skal arbejdes med det?
- Hvad er målet med arbejdet?
- Hvilke materialer og ressourcer, der skal bruges?
- Hvordan arbejdet vil blive integreret i skolens dagligdag fremover?

Et samlet billede af skolens grønne indsats

- Gør løbende status på møderne i det grønne råd: Hvad fik I gjort, og hvad kom der ud af det?
- Følg op på de fysiske tiltag, fælles arrangementer og andre aktiviteter fra handleplanen.
- Del jeres erfaringer med andre grønne skoler: Hvilken indsats vil I særligt fremhæve og hvad har været særligt udfordrende?

Hvordan indgår bæredygtighed på tværs af klassetrin og fag?

Opsummer, hvordan natur, miljø og bæredygtighed har indgået i undervisningen.

Gør det tydeligt, hvordan I har grønt fokus i undervisningen i forskellige fag, på forskellige niveauer og på forskellige klassetrin

Fortæl de gode historier

Styrk elevernes ejerskab

Brug jeres viden

Del jeres mål, tanker og ideer

Fejr jeres opnåede resultater både internt på skolen og til en bredere gruppe af modtagere.

7
**INFORMER &
INVOLVER**

Målgruppen kan være

Andre klassetrin på skolen, forældre, lokalsamfundet eller beslutningstagere.

I kan dele jeres grønne engagement på forskellige måder og via forskellige medier og materialer:

- Informationsmateriale
- Oplæg
- Artikler
- Læserbreve
- Plakater
- Film og animationer
- Happenings
- Opslag på sociale medier

Øvelse

Beskriv, hvordan I på din skole arbejder med bæredygtighed i skolens undervisning, drift og organisering.

Tænkes de tre niveauer sammen?

Hvordan engageres, involveres og inddrages eleverne i skolens miljøtiltag?

Har I tiltag på vej, som eleverne kunne engageres i?

De 12 temaer

Skolehaven

Klimaforandringer

Friluftsliv

Bæredygtigt forbrug

Affald

Havet

Verdensmål

Natur

Fødevarer

Transport

Vand

Energi

Tværfaglighed

Fire elementer du kan tænke ind i din undervisning:

- Undersøg
- Ud af skolen
- Gør en forskel
- Informer og involver

Styrk elevernes handlekompetence

Trin 8	Elev-initiativ, beslutninger i fællesskab mellem elever og voksne	Elever tager initiativ, starter projekter, inviterer voksne.
Trin 7	Elev-initiativ og beslutninger af elever	Eleverne tager initiativ og har beslutningskompetence. Voksne står til rådighed.
Trin 6	Voksen-initiativ, beslutninger i fællesskab mellem elever og voksne	De voksne tager initiativ, men eleverne er med i alle faser og er med til at træffe beslutninger.
Trin 5	Konsulteret og informeret	Projekter designes og udføres af voksne, men elever er konsulteret, de har fuld indsigt i processen, og deres synspunkter tages alvorligt.
Trin 4	Udpeget og informeret	Voksne inviterer elever til at medvirke i en bestemt anledning, informerer dem om hvorfor og på hvilke præmisser.
Trin 3	Symbolisk deltagelse	Eleverne bliver spurgt til deres synspunkter til et bestemt emne. De har ingen eller ringe mulighed for at påvirke måden de kan udtrykke sig på
Trin 2	Dekoration	Eleverne deltager, men de forstår ikke, hvad det drejer sig om.
Trin 1	Manipulation	Eleverne siger og gør det, som de voksne foreslår og fortæller dem.

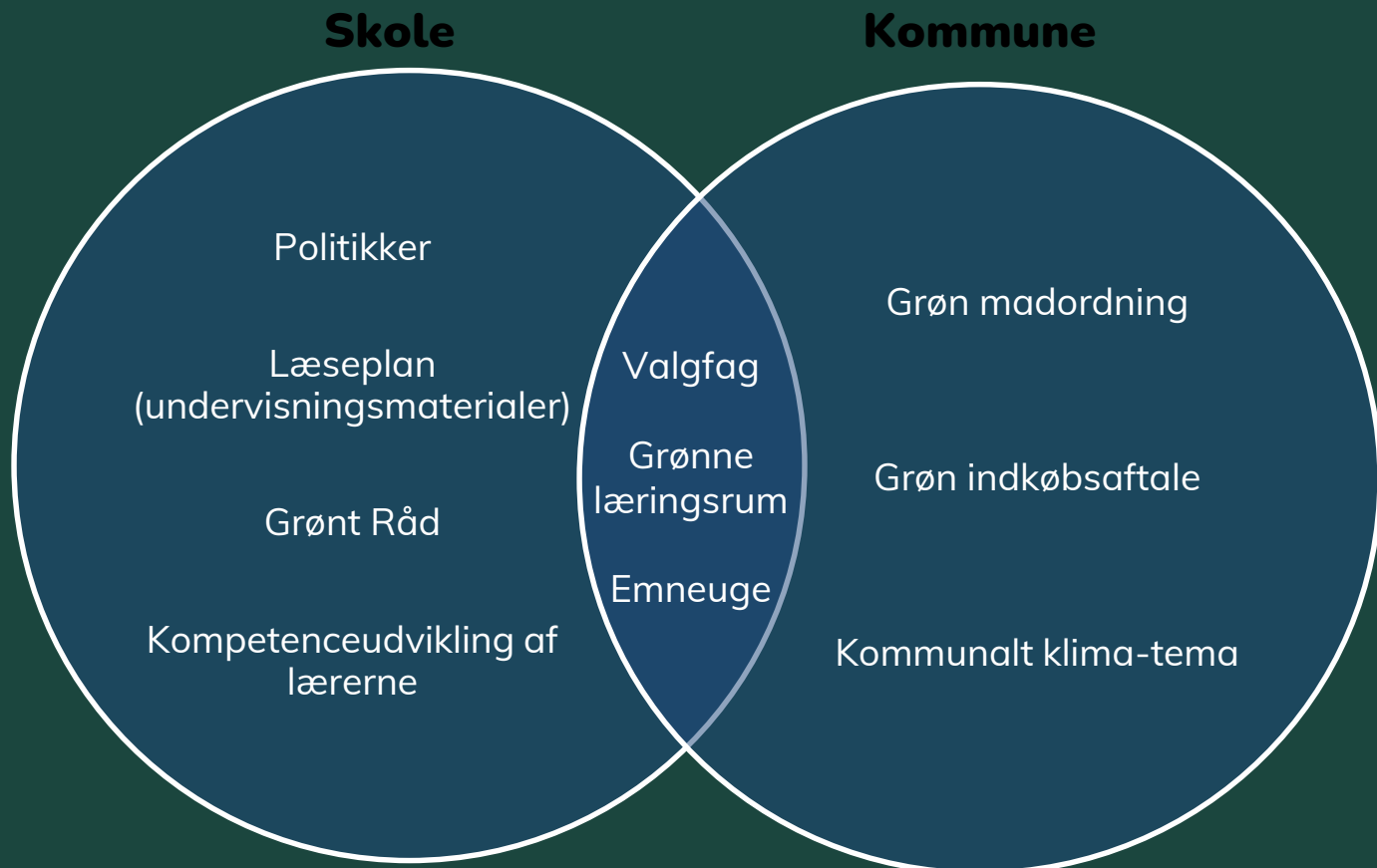
Hvad drømmer eleverne om kunne ske på deres skole?

Inden for det givne tema

Hvad bestemmer skolen og kommunen?

- Hvad er bestemt nationalt, og hvem bestemmer i nationalt?
- Hvad er bestemt kommunalt, og hvem bestemmer i kommunen?
- Hvad er bestemt på skolen, og hvem bestemmer?

Strukturen i en typisk kommune

Lær eleverne at skabe forandring

Lav en kampagne for en sag:

Forslag til aktiviteter:

- Skriv debatindlæg i dansk.
- Lav plakater for kampagnen i billedkunst.
- Undersøge kommunens planer i samfundsfag
- Lav det til et projektet i f.eks. samfundsfag, hvor I kan undersøge, hvordan skoledemokrati rykker.

Skolehave hele året

Eksempel fra Paradisbakkeskolen på Bornholm
Skolehave med 3.-6. klasse. I gang på alle
årstider.

Kia, der er hortonom, er ansat til at stå for haven
og undervisningen der.

Aktiviteter i skolehaven

- Spiringsforsøg for at se, hvad et frø skal bruge for at spire.
- Undersøgelser af, hvor meget mad en kartoffel kan blive til – målt, vejet, talt og indsamlet data.
- Østershatte i kaffegrums.
- Forløb med klimavenlig mad i madkundskabstimerne.

Drivhus og madkundskab

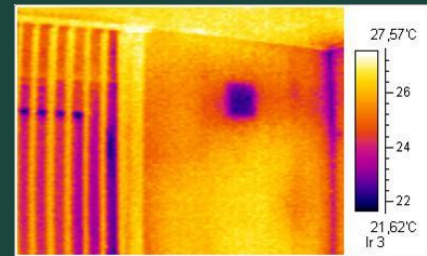
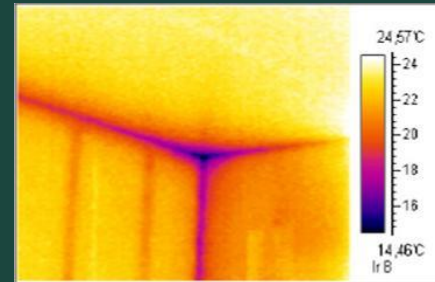
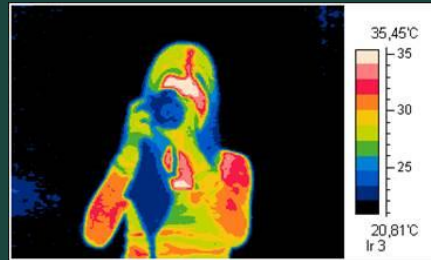
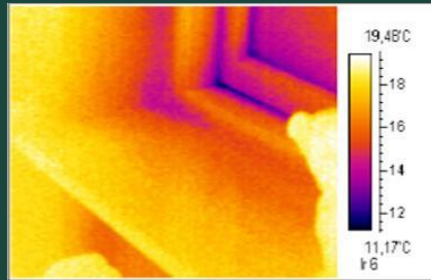
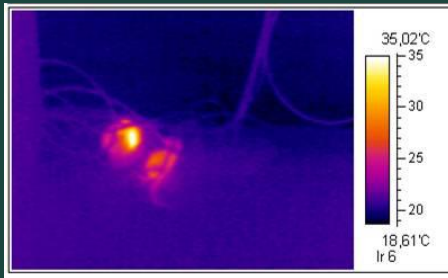

Inddrag eleverne i skolens drift

Teknisk serviceleder Simon fra Skovlyskolen i Rudersdal Kommune forklarer eleverne om skolens forbrug.

 Simon Eriksen

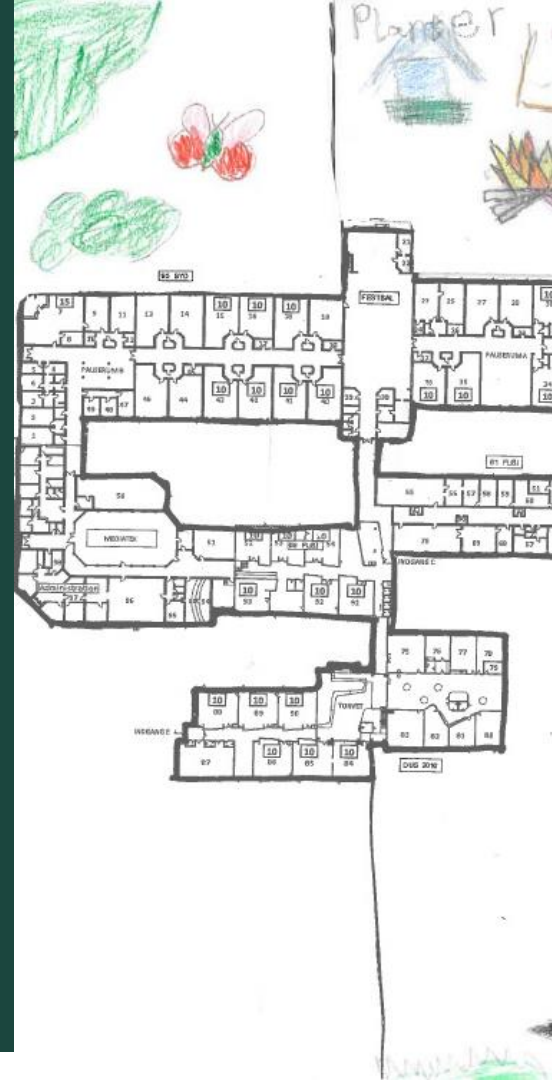

"Hos Kim fandt vi flere steder hvor isoleringen manglede. Der var også mange ruder, der ikke isolerede ret godt. Så vi foreslog energiruder. Vi foreslog også at man skal huske at slukke for varmen imens man lufter ud"

Energikonsulenter
Isolering undersøges med varmefølsomt kamera

Brug skolen og inviter eleverne til at

- kortlægge biodiversiteten
- undersøge jeres affaldssortering – hvor er der skraldespande – hvor er der henkastet affald – (hvor) mangler der skraldespande på skolens areal?
- undersøge jeres vandforbrug
- undersøge jeres skolekøkken/madbod/kantineordning og foreslå forbedringer
- undersøge madvarers forskellige klimaaftryk og foreslå lækre bæredygtige madpakker eller madboden
- undersøge mulighederne for at dyrke friluftsliv i nærområdet
- være energikonsulenter med varmefølsomt kamera
- undersøge hvordan skolens indkøbspolitik er og foreslå forbedringer
- undersøge transportvaner

Inspiration til grøn undervisning i 2021/2022

- Find inspiration til grønne forløb for alle klassetrin her <https://groenskole.dk/syv-trin/trin-6-groen-undervisning>

Læringskort til friluftsliv

- 112 læringskort til undervisning i friluftsliv
- Primært til idrætsundervisningen og UUV
- Kan bruges til afgangsprøven i idræt
- Findes til download på friluftsliviskolen.dk

En verden til fælles

Hvordan opleves klimaforandringerne af børn i et afrikansk land? Og hvad kan børn selv gøre ved klimaforandringer? Selvom der er forskel på, hvordan børn i Danmark og Uganda mærker klimaforandringer, har vi en verden til fælles.

Tværfagligt undervisningsmateriale til 5.og 6.klasse med udgangspunkt i verdensmålene

<https://groenskole.dk/verden-til-faelles>

2022

2030

1. klasse

9. klasse

Forår 2022: Jordens Dag den 22. april

Vær med til at fejre denne FN's mærkedag, som hylder miljøbevægelsens arbejde for en grønnere og mere miljøvenlig verden.

Få gratis undervisningsmaterialer, som I kan bruge til at sætte fokus på Jordens Dag.

Marker Jordens Dag

Grøn Skole har i samarbejde med FN's skoletjeneste YOUNG samlet gode gratis undervisningsmaterialer til 4.-6. kl., som I kan bruge til at fejre Jordens Dag. Gennem spændende undervisningsaktiviteter og et virtuelt live-event, inviterer vi jeres elever til at udforske naturen omkring dem og være med til at tage handling for Verdensmålene. Vi sætter fokus på:

Sommerfugle

Fugle

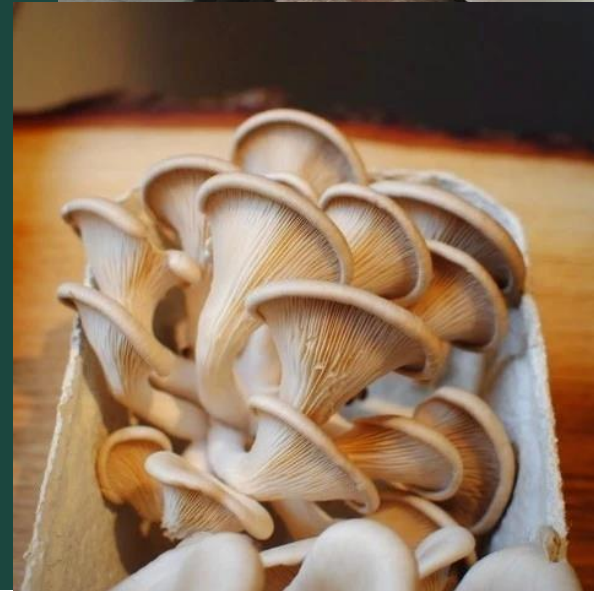
Træer

Efterår 2022: Dyrk østershatte i kaffegrums

Når I dyrker østershatte i kaffegrums, kan I både udnytte affaldet som vækstmedie, følge processen og lære om svampe og høste de lækre spisesvampe efterfølgende.

Medlemsskoler kan dyrke igen til efteråret 2022

<https://groenskole.dk/dyrk-jeres-egne-oestershatte>

▼ 3. Grøn Revision

[Læs mere om Grøn revision på hjemmesiden](#)

Hvert år skal I gøre status over skolens nuværende udgangspunkt og muligheder for forbedringer i forhold til bæredygtighed. I vælger selv ud om der er et eller flere særlige områder. I vil undersøge og forbedre i dette år.

Det er obligatorisk at udfylde mindst et af nedenstående områder.

Energiforbrug

Vand

Affald

Biodiversitet

Materialer og genbrug

Adfærd og indstilling

Andet område

Biodiversitet

Hvad har I haft fokus på i forhold til biodiversitet, hvordan har I undersøgt det, og hvad er I kommet frem til?

Vi vil gerne øge biodiversiteten på skolens område.

Vi har lavet en optælling af plantearter på alle skolens plæner, og der er næsten kun mælkebøtter, bellis og kløver foruden græs.

Indsæt link

Indsæt fil

Yderligere kommentarer:

5.klasserne har brugt "Den Vilde Naturlog" til registrering af plantearter.

Hvad ender det med?

- I udfylder online rapport til Friluftsrådet
- Friluftsrådet sender jer flaget
- I kan invitere borgmesteren og det lokale Friluftsråd
- Flaghejsning på skolen
- Fejring af jeres resultater og nye målsætninger

Friluftsrådet kan hjælpe jer med:

Input

Input til at arbejde med bæredygtighed i undervisning, drift og organisering.

Netværk

Netværk, hvis I ønsker dialog med grønne organisationer eller andre grønne skoler i Danmark eller internationalt.

Sparring

Sparring om undervisningsforløb og – materialer om bæredygtighed.

Grønt flag

Processen med at få det grønne flag.

Rådgivning

Hjælp til at komme godt i gang med det grønne råd og elevinddragelse.

A group of people, including children and adults, are huddled together in a group hug on a rocky, moss-covered coastline. They are wearing winter clothing and backpacks. The background shows a calm sea and a cloudy sky. The text "Tak for jeres opmærksomhed" is overlaid in the center of the image.

**Tak for jeres
opmærksomhed**